

Prepreke volontiranju vatrogasaca u Republici Hrvatskoj

Barbarić, Milan

Master's thesis / Diplomski rad

2024

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Split, University Department of Forensic Sciences / Sveučilište u Splitu, Sveučilišni odjel za forenzične znanosti**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:227:734634>

Rights / Prava: [Attribution 3.0 Unported/Imenovanje 3.0](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-11-22**

SVEUČILIŠTE
U
SPLITU

SVEUČILIŠNI
ODJEL ZA
FORENZIČNE
ZNANOSTI

Repository / Repozitorij:

[Repository of University Department for Forensic Sciences](#)

UNIVERSITY OF SPLIT

SVEUČILIŠTE U SPLITU

**SVEUČILIŠNI ODJEL ZA
FORENZIČNE ZNANOSTI**

MENADŽMENT U VATROGASTVU I ISTRAGE POŽARA

DIPLOMSKI RAD

**PREPREKE VOLONTIRANJU VATROGASACA U
REPUBLICI HRVATSKOJ**

MILAN BARBARIĆ

Split, rujan 2024. godine

SVEUČILIŠTE U SPLITU

**SVEUČILIŠNI ODJEL ZA
FORENZIČNE ZNANOSTI**

MENADŽMENT U VATROGASTVU I ISTRAGE POŽARA

DIPLOMSKI RAD

**PREPREKE VOLONTIRANJU VATROGASACA U
REPUBLICI HRVATSKOJ**

MENTOR: Izv. prof. dr. sc. ŽELJANA BAŠIĆ

MILAN BARBARIĆ

751/2021.

Split, rujan 2024. godine

Rad je izrađen na Sveučilišnom odjelu za forenzične znanosti pod nadzorom mentorice Željane Bašić i komentorice Ane Banovac u razdoblju od studenog 2023. godine do siječnja 2024. godine.

Datum predaje diplomskog rada: 05. rujan 2024.

Datum prihvaćanja rada: 09. rujan 2024.

Datum usmenog polaganja: 17. rujan 2024.

Povjerenstvo: 1. Izv. Prof..dr.sc. Ivana Kružić

2. Doc.dr.sc. Ivan Jerković

3. Izv.prof.dr.sc. Željana Bašić

Sadržaj

1. Uvod.....	1
1.1. Definicija volontiranja, trendovi i motivacije za volontiranje.....	1
1.2. Trendovi i motivacija za volontiranja u vatrogastvu	2
1.3. Volontiranje u Hrvatskoj u odnosu na europske zemlje.....	2
1.4. Povlastice dobrovoljnih vatrogasaca u EU	6
1.5. Povlastice dobrovoljnih vatrogasaca u RH.....	8
1.6. Dosadašnja istraživanja, razlozi za prijavu i odustajanje u službi dobrovoljnog vatrogastva	10
2. Ciljevi i hipoteze	12
3. Materijali i metode	13
4. Rezultati	15
4.1. Prepreke za volontiranje	16
4.2. Ozbiljnost prepreka.....	17
4.3. Stavovi i namjere	22
5. Rasprava.....	25
6. Zaključci	27
7. Literatura.....	28
8. Sažetci	30
9. Životopis	34
Izjava o akademskoj čestitosti.....	35

1. Uvod

1.1. Definicija volontiranja, trendovi i motivacije za volontiranje

Svaka aktivnost pri kojoj se slobodno vrijeme ulaže za dobrobit druge osobe, skupine ili cilja naziva se volontiranje (Wilson, 2000). Volontiranjem se smatra „dobrovoljno ulaganje osobnog vremena, truda, znanja i vještina kojima se obavljaju usluge ili aktivnosti za dobrobit druge osobe ili za zajedničku dobrobit, a obavljaju ih osobe, bez postojanja uvjeta isplate novčane nagrade ili potraživanja druge imovinske koristi za obavljeno volontiranje“ (Zakon o volonterstvu, 2007).

Iz navedenog se nameće pitanje što ljude motivira da se uključe u volonterski rad.

Utvrđeni motivi i razlozi za volontiranje ljudi su:

- vrijednosti – volontiranje pruža mogućnost ljudima da rade u skladu sa stavom o važnosti pomaganja drugima i vrijednostima kao što je humanitarnost,
- razumijevanje – volontiranje ima funkciju upoznavanja okruženja, izoštrava vještine koje su potrebne svakodnevno, odnosno pruža učenje direktno kroz iskustvo,
- poboljšanje – volontiranje pomaže pojedincu da kroz volonterske aktivnosti stekne psihološki razvoj, samopoštovanje i da se bolje osjeća,
- karijera – volontiranje ima za cilj stjecanje iskustva potrebnog za napredak u karijeri, te otvara vrata zaposlenju u traženoj struci,
- društvo – volontiranje produbljuje socijalne veze među ljudima koji dijele jednake interese,
- zaštita – volontiranje služi kao bijeg od vlastitih problema i negativnih osjećaja krivnje (Clary i sur, 1999).

Kod pojedinaca koji su ekstrinzično motivirani osjećaj zadovoljstva je sekundaran ili ga nema pa motiv postoji iz sljedećih razloga:

- volonterstvom se bave zbog ulaganja u ljudski potencijal,
- volontiraju kako bi proširili društvene krugove,
- volontiraju kako bi ih društveni krugovi što više prihvatili (Meier i sur, 2004).

U istraživanju kojem je sudjelovalo 255 studenata diplomskih studija na Sveučilištu u Zagrebu, utvrđeno je da se najveći broj ispitanika (33 %) odlučuje za volontiranje iz altruističnog razloga odnosno iz uvjerenja da je potrebno pomagati ljudima u potrebi, dok su tzv. egoistični razlozi, bili manje vidljivi (Pološki, Vokić i sur, 2014).

1.2. Trendovi i motivacija za volontiranje u vatrogastvu

Utvrđeno je da su međuljudski odnosi i grupna dinamika dva ključna pitanja koja utječu na pridruživanje i zadržavanje volontera u hitnim službama (Wallace, 2009).

Iz istraživanja na dobrovoljnim vatrogascima Njemačke vidljivo je da anketirani vatrogasci u okrugu Lippe svoju predanost smatraju uglavnom ispunjenjem altruističkih motiva. Oni znaju da je njihov rad neprocjenjiv za njihove općine i od velike je važnosti za lokalno društvo: bez volontera velika većina općina ne bi mogla održavati protupožarnu zaštitu i morala bi pribjeći vrlo nepopularnoj (ponovnoj) uspostavi obveznog volontiranja. Dakle, altruistički motivi jasno dominiraju nad egoističnim motivima. Istraživanje također pokazuje da postoje i drugi, sekundarni motivi zbog kojih ljudi volontiraju u vatrogasnim postrojbama, a to su prijateljstvo u vatrogastvu s istomišljenicima, zadovoljstvo koje pruža ozbiljno bavljenje tehnologijom i priznanje od strane politike, uprave i društva (Freise i sur, 2024).

I istraživanje provedeno u Connecticutu pokazuje da je motivacija za javnu službu iznimno važan čimbenik pri pridruživanju i zadržavanju volontera, međutim glavni časnici nisu upoznati s politikom pridruživanja i zadržavanja države Connecticut, broj dobrovoljnih vatrogasaca vatrogasnih postrojbi okruga Litchfield u Connecticutu stalno se smanjuje, dobrovoljna vatrogasna društva koja su sudjelovala u istraživanju ne primjenjuju učinkovite programe pridruživanja i zadržavanja volontera, te ne postoji jedinstveni programi pridruživanja i zadržavanja volontera u dobrovoljnim vatrogasnim društvima u ovom okrugu (Decremer, 2018).

1.3. Volontiranje u Hrvatskoj u odnosu na europske zemlje

Sama definicija i interpretacija pojma dobrovoljni vatrogasac razlikuje se među pojedinim europskim zemljama. Između raznih varijacija utvrđena su četiri osnovna pojma odnosno naziva s različitim interpretacijama za dobrovoljne vatrogasce (volontere): volonteri kategorije 1 su oni koji (ili čija organizacija) ne primaju nikakvu plaću ili financijsku naknadu i imaju drugi primarni posao, volonteri kategorije 2 su oni koji (ili čija organizacija) primaju sekundarne beneficije, ali nemaju plaćanje ili financijsku naknadu i imaju drugi primarni posao. Volonteri na poziv kategorije 3 su volonteri koji imaju drugi primarni posao, na uzbunjivanja u slučaju potrebe izlaska na intervenciju se odazivaju na poziv odnosno na uzbunjivanje vatrogasne postrojbe kada su slobodni bez obveze dolaska, za svoj rad su plaćeni po satu ili

odrađenoj intervenciji. Volonteri na poziv s obvezama kategorije 4 su oni volonteri koji imaju drugi primarni posao ali uz to i obvezu odaziva na poziv i dolazak na uzbunjivanje od strane vatrogasne postrojbe. U pojedinim zemljama uz spomenutu obvezu odaziva na poziv vatrogasci moraju ujedno biti prisutni unutar unaprijed određene udaljenosti od vatrogasnog doma, kao naprimjer imati mjesto stanovanja u utvrđenom radijusu od vatrogasnog doma ili u određene dane moraju biti u mogućnosti odaziva na poziv odnosno za dolazak u vatrogasni doma u unaprijed određenom vremenu, također su plaćeni po satu ili intervenciji (Elbers, 2019).

Vatrogasci 1. kategorije mogu se smatrati tradicionalnim volonterima, koji se pored svog primarnog posla bez nagrada posvećuju gašenju požara i spašavanju. Ovi volonteri prisutni su u Austriji, Belgiji, Češkoj, (dijelovima) Danske, Estonije, Njemačke, Mađarske i Latvije. U Mađarskoj i Estoniji isplatu ne primaju pojedinci, već dobrovoljna vatrogasna društva imaju financiranje iz više izvora uključujući: članarine, potpore, općinsku potporu, proračunska i druga sredstva dostupna putem aplikacija, poslovne aktivnosti u skladu s njihovim djelatnostima (Elbers, 2019).

Primjer kategorije 2 su vatrogasci u portugalskoj vatrogasnoj službi. Oni ne primaju nikakvu plaću osim kod preuzimanja smjene u vatrogasnom domu, međutim imaju mnoštvo individualnih povlastica: bonus na mirovinu, socijalno osiguranje, medicinsku pomoć, pravno zastupanje, smanjenje poreza i tako dalje (Elbers, 2019).

U Austriji, Češkoj, Danskoj, Francuskoj, Mađarskoj, Irskoj, Nizozemskoj, Norveškoj i Velikoj Britaniji dobrovoljni vatrogasci mogu se svrstati u 3. kategoriju. Imaju drugi primarni posao i dežuraju u vatrogasnim postrojbama, ali nisu dužni odazivati se na pozive. Ako se jave na poziv dobivaju naknadu po satu (Elbers, 2019).

Vatrogasci kategorije 4 plaćeni su po satu ili intervenciji, također imaju ugovor koji ih obvezuje da odgovaraju na pozive i/ili da čekaju, odnosno da budu pripravnici za poziv blizu ili u vatrogasnoj postrojbama. Ti su vatrogasci zaposleni u Belgiji, Francuskoj, Irskoj, Nizozemskoj, Norveškoj i Velikoj Britaniji (Elbers, 2019).

U Republici Hrvatskoj (RH) utvrđen je pojam dobrovoljni vatrogasac i sezonski vatrogasac koji imaju identičnu propisanu razinu obuke i zahtjeva (Zakon o vatrogastvu, 2019). Sukladno navedenom i opisanoj kategorizaciji, dobrovoljni vatrogasci u Hrvatskoj mogu se svrstati u 2. i 4. kategoriju. Općenito se hrvatski dobrovoljni vatrogasci mogu svrstati pod volontere s povlasticama kategorija 2.

Postoje pozitivni primjeri primjene tih povlastica kao npr. u Karlovačkoj županiji gdje se prava i povlastice dobrovoljnih vatrogasaca koriste te su lokalnim propisima podignuti i iznad razine propisane zakonom, odnosno dobrovoljnim vatrogascima omogućena je naknada i za vrijeme

obuka, te su također utvrđeni određeni zakonski nedostaci za koje je dan primjer izmjene na temelju propisa iz Republike Slovenije (Franković i Marić, 2024).

Za razdoblje od 1. lipnja do 30. rujna provodi se Projekt zapošljavanja sezonskih vatrogasaca odnosno zapošljavanja okvirno 1.000 sezonskih vatrogasaca koji u tom periodu sklapaju ugovore i zapošljavaju se u domicilnim vatrogasnim postrojbama (Program aktivnosti u provedbi posebnih mjera zaštite od požara, 2024). Sezonske vatrogasce odnosno dobrovoljne vatrogasce koji se zapošljavaju na ugovor u navedenom razdoblju prema klasifikaciji može se svrstati u 4. kategoriju odnosno volontere na poziv, s obvezama. Omjer dobrovoljnih vatrogasaca zaposlenih na određeno vrijeme u Europi prikazan je u Tablici 1.

Tablica 1. Broj vatrogasaca na određeno vrijeme (Org, 2023)

Država	Br. vatrogasaca na određeno 2010.-2021.
VELIKA BRITANIJA	19000
NORVEŠKA	8152
ČEŠKA	3108
FINSKA	2865
IRSKA	2076
HRVATSKA	1131
NIZOZEMSKA	1089
ESTONIJA	10

Prema podacima o broju dobrovoljnih vatrogasaca iz istraživanja kojeg je provela nizozemska vatrogasna akademija, podacima iz izvješća The International Association of Fire Services (CTIF) te podacima iz izvješća o broju stanovnika sa službene stranice Europske unije (EU) sastavljena je tablica koja prikazuje broj dobrovoljnih vatrogasaca za pojedinu državu EU broj stanovnika te zemlje za 2023. godinu i broj dobrovoljnih vatrogasaca na 1000 stanovnika. Podatci o broju dobrovoljnih vatrogasaca na 1000 stanovnika za pojedine zemlje EU prikazani su u Tablici 2. (Org, 2023) (Službene internetske stranice Europske unije, 2024) (Elbers, 2019).

Tablica 2. Broj dobrovoljnom vatrogasaca na 1000 stanovnika (Službene internetske stranice Europske unije, 2024) (Org, 2023) (Elbers, 2019)

Rb.	Država	Br. dobrovoljnih vatrogasaca	Br. stanovnika	Br. dobrovoljnih vatrogasaca na 1000 stanovnika
1.	AUSTRIJA	251959	9104772	27,67
2.	SLOVENIA	35689	2116792	16,86
3.	POLJSKA	505520	36753736	13,75
4.	NJEMAČKA	1100000	84358845	13,04
5.	HRVATSKA	32544	3850894	8,45
6.	ČEŠKA	68463	10827529	6,32
7.	PORTUGAL	45000	10467366	4,30
8.	FRANCUSKA	195000	68070697	2,86
9.	FINSKA	13500	5563970	2,43
10.	ESTONIJA	1938	1365884	1,42
11.	NIZOZEMSKA	18857	17811291	1,06
12.	BELGIJA	12000	11754004	1,02
13.	DANSKA	5000	5932654	0,84
14.	IRSKA	2068	5194336	0,40
15.	MAĐARSKA	1100	9597085	0,11
16.	LATVIJA	70	1883008	0,04

Iz tablice je vidljivo da je Republika Hrvatska u konkurenciji od još petnaest zemalja EU po broju dobrovoljnih vatrogasaca na 1000 stanovnika na petom mjestu iza Austrije, Slovenije, Poljske i Njemačke.

Međutim istraživanje nizozemske vatrogasne akademije utvrdilo je da se brojevi uvelike razlikuju između izvora korištenih za utvrđivanje broja dobrovoljnih vatrogasaca, ponekad i do 100.000. Ove razlike otkrivaju činjenicu da ne postoji jasan ažuran pregled broja dobrovoljnih vatrogasaca ni na nacionalnoj ni na europskoj razini (Elbers, 2019).

1.4. Povlastice dobrovoljnih vatrogasaca u EU

Dobrovoljni vatrogasci u Belgiji nemaju ugovor o radu kao profesionalni vatrogasci, ali imaju ugovor *sui generis*. U Belgiji je *sui generis* statut koji definira nestandardni ugovor, izvorno namijenjen liječnicima na obuci koji se počeo primjenjivati i na dobrovoljne vatrogasce. *Sui generis* znači zasebno u klasi ili svoje vrste, što odražava činjenicu da se ne radi o redovnom ugovoru o radu, koji je nepromjenjiv i vrijedi šest godina (s mogućnošću produženja). Volonterima se ne plaća fiksni iznos, već samo naknada za učinak za stvarno odrađene sate, kako za intervencije, tako i za obuke i obrazovne aktivnosti. Osim toga, dobrovoljni vatrogasci dobivaju i malu poreznu olakšicu. Slično Belgiji, Francuska također ima dobrovoljne vatrogasce koji su plaćeni bez formalnog radnog odnosa. Dobrovoljni vatrogasci u Francuskoj primaju iznos za svaki sat koji rade za vatrogasnu postrojbu. Osim toga, ako je netko bio dobrovoljni vatrogasac više od 20 godina, može ostvariti pravo na mirovinu (Dangermon i sur, 2019).

Njemačka i Austrija su donekle usporedive, jer u Austriji kao i u velikoj većini vatrogastva u Njemačkoj posao obavljaju volonteri koji u pravilu nisu plaćeni, iako većina općina u Njemačkoj dobrovoljnim vatrogascima plaća malu naknadu. U mnogim njemačkim općinama poslodavci koji moraju privremeno ostati bez svojih zaposlenika zbog njihovog dobrovoljnog rada za vatrogasce također dobivaju novčanu naknadu (Dangermond i sur, 2019).

Također u Njemačkoj vatrogasne postrojbe mogu vatrogascima isplatiti paušalnu naknadu za pokrivanje osobnih troškova (npr. goriva ili obroka). Velika većina ispitanika (preko 90 %) primala je mjesečnu naknadu znatno ispod 100 eura, što je neznatna većina ispitanika smatrala nedostatnim. Veća većina (oko 70 %) radije bi da im se doprinos prizna kroz druge oblike osobnog odbitka. Na primjer, mnogi ispitanici traže povlastice vezane uz svoje volonterske aktivnosti, kao što je besplatno korištenje teretana ili javnih bazena za održavanje forme. Zahtjev za besplatnim korištenjem javnog prijevoza ili općim popustima u maloprodajnom sektoru također podupire dvije trećine ispitanika (Freise i sur, 2024).

Estonija se također koristi volonterima koji pripadaju nevladinoj organizaciji koja prima naknadu od države za svoje djelovanje, kupnju i održavanje opreme, te oni uglavnom rade bez naknade. Povremeno se dogodi da dobrovoljni vatrogasci za svoj rad dobiju novčanu nagradu. Nerijetko ovu nagradu dijele tvrtke, koje ponekad nude i popuste dobrovoljnim vatrogascima na određene proizvode. Finska ima dvije vrste volontera dobrovoljnih vatrogasaca. Prva vrsta volontera može se usporediti s estonskim volonterima u smislu da su volonteri u Finskoj članovi udruge koju financira vlada ali nema državnih ugovora s tim pojedinačnim volonterima. Druga

vrsta volontera, strogo govoreći, nisu volonteri, već profesionalni vatrogasci koji rade na određeno vrijeme i imaju ugovor o radu. Svi volonteri podliježu istim zahtjevima kao i profesionalci s punim radnim vremenom, uključujući obvezne periodične liječničke preglede. Svaki volonter je plaćen za svaki sat rada (vježbe ili intervencije) s profesionalcima na pola radnog vremena koji primaju fiksnu plaću. U Latviji volontere također zapošljava udruga, a vlada nema izravan ugovor o radu s pojedinačnim volonterima. Dobrovoljni vatrogasci, za razliku od profesionalnih vatrogasaca, često ne nose zaštitnu opremu za dišne organe (kao što je slučaj u Estoniji). Dobrovoljni vatrogasci u Latviji imaju drugačije uvjete prilikom imenovanja i pridruživanja vatrogasnoj postrojbi od profesionalnih vatrogasaca s punim radnim vremenom, međutim ipak moraju proći istu početnu obuku (od 960 sati) kao i profesionalci. U Portugalu u manjim općinama profesionalce mogu nadopuniti dobrovoljni vatrogasci koji ne primaju plaću, ali uživaju širok raspon pogodnosti. Na primjer ti portugalski dobrovoljni vatrogasci imaju pravo (pod određenim uvjetima) na naknadu troškova srednjeg ili višeg obrazovanja. Dobrovoljni vatrogasci koji imaju viša zvanja i rukovodeća mjesta imaju pravo na mirovinu. Svi dobrovoljci vatrogasne postrojbe mogu imati koristi od vrlo opsežnog osiguranja, je time imaju pravo između ostalog na pravnu pomoć i troškove liječenja. Štoviše, u Portugalu zakon predviđa da dobrovoljni vatrogasci smiju izostati s posla u svrhu odgovora na intervencije i vježbe, a da to ne utječe na njihova prava i plaću, već samo ako broj izostanaka prelazi prosječno tri dana mjesečno. Isto vrijedi i za pohađanje tečajeva u nacionalnoj vatrogasnoj akademiji (do 15 dana godišnje), za koje glavni poslodavci moraju dobrovoljnom vatrogascu nadoknaditi eventualni gubitak zarade zbog izostanka. Prema portugalskom zakonu, djeca i partneri dobrovoljnih vatrogasaca koji su umrli ili su se razboljeli zbog svojeg rada imaju pravo na: povlašteni pristup vrtićima ili predškolskim ustanovama, naknadu upisnine za čuvanje djece ili predškolske ustanove - školske ustanove, naknadu troškova pohađanja javnog srednjeg ili visokog obrazovanja, naknada školarine pripada i potomcima vatrogasaca koji su najmanje 15 godina bili aktivni u vatrogastvu. Također postoje i određene porezne olakšice za dobrovoljne vatrogasce u Portugalu. Norveška je prije tridesetak godina revidirala sustav svojih dobrovoljnih vatrogasnih službi i od tada zapošljava samo profesionalce koji mogu biti zaposleni s punim ili skraćenim radnim vremenom. Članovi vatrogasne postrojbe s povremenim radnim vremenom u Norveškoj tretiraju se kao punopravni profesionalci kojima su plaćena i dežurstva (Dangermond i sur, 2019).

1.5. Povlastice dobrovoljnih vatrogasaca u RH

U Hrvatskoj sukladno Zakonu o vatrogastvu (2019):

„Prednost pri zapošljavanju (kao profesionalni vatrogasac) pod jednakim uvjetima ima osoba koja je najmanje dvije godine obavljala poslove dobrovoljnog vatrogasca“.

Stož osiguranja s povećanim trajanjem: „Dobrovoljnom vatrogascu kada obavlja iste poslove i pod istim uvjetima kao profesionalni vatrogasac duže od mjesec dana, svakih 12 mjeseci efektivno provedenih na tim poslovima računa se u staž osiguranja kao 15 mjeseci staža osiguranja“.

Prava u slučaju smrti: „Profesionalni i dobrovoljni vatrogasac koji u obavljanju vatrogasne djelatnosti ili prilikom obavljanja vatrogasne djelatnosti izgubi život, sahranit će se u mjestu koje odredi njegova obitelj na trošak Hrvatske vatrogasne zajednice odnosno jedinice lokalne samouprave ovisno u kojoj je vatrogasnoj postrojbi djelovao“ (u radnom odnosu odnosno članstvu). Troškom se smatraju: „troškovi prijevoza posmrtnih ostataka do mjesta sahrane, troškovi grobnog mjesta, ako obitelj nema grobno mjesto, troškovi uobičajeni u mjestu u kojem se obavlja sahrana“. „Obitelj koju je uzdržavao poginuli vatrogasac ima pravo na jednokratnu novčanu pomoć u visini posljednje isplaćene netoplaće poginuloga uvećane 12 puta odnosno prosječne netoplaće svih zaposlenih u Republici Hrvatskoj u posljednja tri mjeseca za dobrovoljnog vatrogasca uvećane za 12 puta, stambeno zbrinjavanje, ako je prijeko potrebno, po kriterijima koje odredi glavni vatrogasni zapovjednik“. „Djeci vatrogasca Hrvatska vatrogasna zajednica odnosno jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave osigurati će potporu za redovito školovanje, ovisno tko je naredio izlazak na intervenciju, u najvišem neoporezivom iznosu potpore utvrđene propisima o porezu na dohodak“.

Prava u slučaju ozljede: „Profesionalnom i dobrovoljnom vatrogascu kod kojeg se, zbog ozljede koja je nastupila u obavljanju vatrogasne djelatnosti ili prilikom obavljanja vatrogasne djelatnosti, u postupku ocjene radne sposobnosti odnosno u postupku po zahtjevu za priznavanje prava na naknadu zbog tjelesnog oštećenja, utvrdi tjelesno oštećenje od najmanje 80 % i koji ostvari pravo na invalidsku mirovinu, ima pravo na jednokratnu novčanu pomoć u visini posljednje isplaćene netoplaće uvećane 24 puta“. „Djeci vatrogasca Hrvatska vatrogasna zajednica odnosno jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave osigurati će potporu za redovito školovanje, ovisno tko je naredio izlazak na intervenciju, u najvišem neoporezivom iznosu potpore utvrđene propisima o porezu na dohodak“.

Zdravstveno osiguranje dobrovoljnog vatrogasca zbog ozljede ili bolesti: „Prava iz obveznog zdravstvenog osiguranja propisana zakonom koji uređuje obvezno zdravstveno osiguranje za

slučaj ozljede na radu i profesionalne bolesti pripadaju dobrovoljnom vatrogascu koji obavlja zadatke gašenja požara, osposobljavanja i usavršavanja, sudjelovanja u vježbama, izvršavanja zaštite i spašavanja u slučaju drugih nepogoda, osiguravanja mjesta gdje postoji požarna opasnost, educiranja građana o protupožarnoj zaštiti, osiguravanja na javnim događanjima u sklopu javnih nastupa i sudjelovanja u demonstracijama s prikazom vježbi“. „Ako se dobrovoljni vatrogasac ozlijedi pri obavljanju vatrogasne djelatnosti i/ili vatrogasne aktivnosti, tako da je njegov organizam oštećen najmanje za 20 %, pripada mu pravo na jednokratnu novčanu pomoć u visini jedne proračunske osnovice utvrđene zakonom koji uređuje izvršavanje državnog proračuna“. „Dobrovoljnom vatrogascu, koji je nezaposlen ili ako je za njega to povoljnije, zbog ozljede na radu, pripada naknada u visini 100 % prosječne mjesečne netoplaće za zaposlenoga radnika u državi prema zadnjem mjesecu prije nastanka ozljede“.

Psihološka pomoć dobrovoljnom i profesionalnom vatrogascu: „Vatrogascu koji je u obavljanju vatrogasne djelatnosti ili prilikom obavljanja vatrogasne djelatnosti posredno ili neposredno sudjelovao u traumatskom događaju ili drugoj visoko stresnoj i kriznoj situaciji, pružit će se psihološka pomoć“. „Pravo na psihološku pomoć može se omogućiti i članovima obitelji“.

Naknade dobrovoljnim vatrogascima na vatrogasnim intervencijama: „Dobrovoljni vatrogasac koji je u radnom odnosu, kad sudjeluje na vatrogasnoj intervenciji za vrijeme radnog vremena, ostvaruje sva prava iz radnog odnosa, a poslodavac ostvaruje pravo na povrat plaće koju je isplatio od jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave na čijem području je obavljena vatrogasna intervencija ili jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave ili Hrvatske vatrogasne zajednice, ovisno o tome koji je vatrogasni zapovjednik izdao zapovijed za angažiranje vatrogasaca“. „Dobrovoljni vatrogasac koji je u radnom odnosu, kad sudjeluje na vatrogasnoj intervenciji poslije radnog vremena, tijekom noći dulje od četiri sata, ima pravo na naknadu u dvostrukom trajanju od vremena provedenog na intervenciji, od općine, grada ili Grada Zagreba na čijem je području obavljena vatrogasna intervencija ili jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave ili Hrvatske vatrogasne zajednice, ovisno o tome koji je vatrogasni zapovjednik izdao zapovijed za angažiranje vatrogasaca“. „Dobrovoljni vatrogasac koji nije u radnom odnosu, kad sudjeluje na vatrogasnoj intervenciji ili vatrogasnoj vježbi, ima pravo na naknadu od općine, grada, Grada Zagreba ili Hrvatske vatrogasne zajednice na čijem je području obavljena vatrogasna intervencija odnosno vježba, ovisno o tome koji je vatrogasni zapovjednik izdao zapovijed za angažiranje vatrogasaca“. „Visinu naknade ne može biti manja od prosječne naknade za obavljanje poslova profesionalnog vatrogasca u Republici Hrvatskoj,

određuje općinski načelnik, gradonačelnik odnosno gradonačelnik Grada Zagreba te za područje države Hrvatska vatrogasna zajednica“.

1.6. Dosadašnja istraživanja, razlozi za prijavu i odustajanje u službi dobrovoljnog vatrogastva

Na području EU provedeno je više desetaka istraživanja na temu dobrovoljnih vatrogasaca no o uskom području ovog rada kao što su prepreke u radu i volontiranju objavljeni su neki radovi kao Finnish Firefighters Barriers to Volunteering, (Malinen i sur, 2018) i Recruitment and retention of volunteers in European Fire Services (Elbers, 2019). Posljednje navedeno istraživanje nizozemske vatrogasne akademije temelji se na iskustvima trinaest zemalja EU i dvije europske zemlje - Norveške i Velike Britanije. Tom prilikom utvrđeno je da ono što motivira dobrovoljne vatrogasce da se pridruže i ostanu aktivni u vatrogasnoj službi u velikoj mjeri počiva na društvenim, individualnim, ali i organizacijskim čimbenicima kao što je radna atmosfera i radni sadržaj. Postoje četiri zajedničke karakteristike motivatora dobrovoljnih vatrogasaca pri pridruživanju i odustajanju: grupni duh, priznanje, zahvalnost i uvažavanje, altruizam, uzbuđenje (Elbers, 2019).

Što se tiče odustajanja, najznačajnije sličnosti su nespojivost volontiranja s drugim (vremenski zahtjevnim) aktivnostima smanjenje poziva/odziv, visoki zahtjevi (zahtjevi za obuku, obrazovanje i dostupnost te rastuće nerazumijevanje primarnih poslodavaca (Elbers, 2019).

Što se tiče pridruživanja utvrđeno je kako potencijalni vatrogasci često naknadu za rad dobrovoljnih vatrogasaca smatraju niskom što predstavlja prepreku za njihovo pridruživanje (Elbers, 2019).

Jedan od pozitivnih nalaza istraživanja u Finskoj bio je taj da je vrlo mali broj ispitanika u uzorku dobrovoljnih vatrogasaca u prosjeku imao namjeru napustiti vatrogasnu postrojbu. Ovakav rezultat je posljedica toga što vatrogasne postrojbe općenito imaju dugotrajne članove (dobrovoljne vatrogasce) koji su već proveli desetljeće ili dva u volontiranju pa se smatra da će i dalje nastaviti sa svojim djelovanjem, dok su oni volonteri koji su primijetili značajne izazove u volontiranju već napustili vatrogastvo (Malinen i sur, 2018).

Što se tiče prepreka, nedostatak vremena identificiran je kao prepreka s kojom se finski dobrovoljni vatrogasci najčešće susreću, a zatim slijedi sukob posao/škola, pa ostale poteškoće vezane uz posao. Ove prepreke jasno pokazuju značajan izazov koji je pred volonterima zato

što svoje vrijeme dijele između različitih obveza, tako da se mnogi od njih bore s pronalaženjem vremena kako bi se uklopili u te obveze (Malinen i sur, 2018).

Istraživanje na dobrovoljnim vatrogascima u Australiji pokazuje da radne/obiteljske obveze 51 % ispitanika vidi kao razloge za odlazak. (McLennan, Birch i sur, 2009).

Broj dobrovoljnih vatrogasaca značajno se smanjio tijekom prošlog desetljeća, uglavnom zbog utjecaja ekonomskih i demografskih promjena na australsko društvo. Jedna od posljedica toga je da su članovi dobrovoljnih društava sve stariji (McLennan i Birch, 2009).

S obzirom na to da u RH još nije provedeno istraživanje s ovom temom u radu će se ispitati prepreke s kojima se suočavaju dobrovoljni vatrogasci u RH, putem ankete kojom će se prikupiti njihova demografska obilježja te stavovi o ponuđenim preprekama s kojima se susreću u svom dobrovoljnom radu, kao i o zadovoljstvu svojim dobrovoljnim radom, sukobu dobrovoljnog rada i njihovog posla, izostanku s aktivnosti vatrogasnih postrojbi i njihove namjere napuštanja službe.

Napravit će se usporedba sa sličnim istraživanjima provedenim na dobrovoljnim vatrogascima u drugim europskim državama.

2. Ciljevi i hipoteze

Cilj rada je ispitati koje od dvanaest ponuđenih prepreka dobrovoljni vatrogasci u Republici Hrvatskoj smatraju najozbiljnijim, te utvrditi dali postoji značajna razlika u usporedbi s istraživanjem na finskim dobrovoljnim vatrogascima (Malinen i sur, 2018).

Hipoteze:

- ostale poteškoće vezane uz posao predstavljat će najozbiljniju prepreku dobrovoljnim vatrogascima u Republici Hrvatskoj,
- jedna od tri najozbiljnije prepreke za volontiranje dobrovoljnih vatrogasaca u Republici Hrvatskoj biti će nedostatak financijskih sredstava,
- dobrovoljni vatrogasci u Republici Hrvatskoj ne pokazuju interes za napuštanje vatrogasne službe,
- postoji značajna razlika u percepciji prepreka dobrovoljnih vatrogasaca u Republici Hrvatskoj u odnosu na prepreke s kojima se susreću dobrovoljni vatrogasci u Finskoj (Malinen i sur, 2018).

3. Materijali i metode

Anketa koja je provedena u ovom istraživanju sastojala se od šest dijelova sa ukupno jedanaest pitanja. Uvodni dio odnosio se na demografiju ispitanika odnosno spol, dob, bračni status, godine staža u dobrovoljnom vatrogastvu i je li njihovo dobrovoljno vatrogasno društvo s urbanog, ruralnog ili polururalnog područja. Utvrđene su ljestvice koje su postavljale pitanja o preprekama volontiranju dobrovoljnih vatrogasaca iz prethodnog istraživanja (Malinen i sur, 2018). U dijelu koji se odnosi na prepreke volontiranju ispitanicima je ponuđeno dvanaest prepreka, te su zamoljeni da na ljestvici naznače koliko pojedinu prepreku smatraju značajnom od 1 (uopće nije prepreka) do 7 (značajna prepreka), također za svaku prepreku dana je i opcija odgovora 8 "nisam siguran/sigurna". Opcija označena kao "ostalo" je isključena. Kako bi se utvrdila frekvencija odnosno koje od ponuđenih prepreka ispitanici smatraju preprekom i u kojem omjeru u odnosu na druge, sve prepreke ocijenjene su kao 1 odnosno sve prepreke koje su dobile ocjenu ozbiljnosti (2-7) kodirane su kao 1, a one koje su dobile ocjenu nisu nikakva prepreka kodirane su kao nula. U dijelu koji se odnosi na zadovoljstvo volontiranjem odnosno dobrovoljnim radom ispitanicima je ponuđeno šest odgovora vezanih za njihove stavove i zadovoljstvo dobrovoljnim radom koje su isti vrednovali na skali Likertovog tipa od pet stupnjeva od 1 (uopće se ne slažem) do 5 (potpuno se slažem). Dio koji se odnosi na sukob privatnog života i dobrovoljnog rada ispitanicima je ponudio sedam mogućnosti sukoba koje su vrednovali na ljestvici Likertovog tipa od pet stupnjeva od 1 (uopće se ne slažem) do 5 (potpuno se slažem). U dijelu koji se odnosi na izostanak ispitanika s osposobljavanja i vježbi koje provodi vatrogasna postrojba postavljena su dva odgovora koja su ispitanici vrednovali na skali Likertovog tipa od pet stupnjeva od 1 (uopće se ne slažem) do 5 (potpuno se slažem). U posljednjem dijelu ponuđeno je pet mogućnosti napuštanja vatrogasne službe koje su ispitanici vrednovali na skali Likertovog tipa od pet stupnjeva od 1 (uopće se ne slažem) do 5 (potpuno se slažem). Potpuna anketa nalazi se u prilogu ovog rada (Prilog 1.). Provedeni su t-test za uparene podatke i ANOVA jednostrani testovi s ciljem utvrđivanja značajnih odstupanja među skupinama, pri čemu je uzeto da je razina značajnosti 0,05 odnosno ako se utvrdi da je $P < 0,05$ to upućuje na to da postoji statistički značajna razlika između srednjih vrijednosti skupina.

Ova anketa provedena je na dobrovoljnim vatrogascima iz Republike Hrvatske tako da je krovna organizacija hrvatskog vatrogastva Hrvatska vatrogasna zajednica (dalje u tekstu: HVZ) anketu poslala na email adrese svih županijskih vatrogasnih zajednica s molbom da ju prosljede na email adrese svih dobrovoljnih vatrogasnih društava na svom području. Anketa je provedena u razdoblju od 8. prosinca 2023. do 8. siječnja 2024. godine.

Prema informaciji dobivenoj od HVZ-a 10. siječnja 2024. godine populacija odnosno ukupan broj dobrovoljnih vatrogasaca u Republici Hrvatskoj iznosio je 32.544, te je tako prema <https://www.surveymonkey.com/mp/sample-size-calculator/> s 95 % sigurnosti i 5 % mogućnosti pogreške izračunata potrebna veličina uzorka od 380 ispitanika. Broj ispitanika koji je ispunio anketu bio je 380 međutim anketa osobe koja je navela da nije punoljetna nije uzeta u obzir tako da je ukupan broj ispitanika bio 379.

Etičko odobrenje

Za istraživanje je dano etičko odobrenje Sveučilišnoga odjela za forenzične znanosti, od 11. 4. 2022. (Klasa 025-03/22-03/20; ur. br. 2181-227-102/1-22-3).

4. Rezultati

Anketu je riješilo ukupno 380 dobrovoljnih vatrogasaca od čega samo jedna anketa nije uzeta u obzir budući da je osoba navela da nije punoljetna. Muškaraca je bilo 337 ili 88,92 % a 42 ili 11,08 % bile su žene. Medijan dobi ispitanika iznosio je 35 (18-71), za muškarce je iznosio 36 (18-71) a za žene 30 (20-56). Najveći broj ispitanika odnosno njih 20,32 % pripada skupini 44 godine i više, a broj ispitanika prema dobnim skupinama prikazan je u Tablici 3.

Tablica 3. Broj ispitanika prema dobnim skupinama

Dob	Broj ispitanika	Postotak
18-23	36	9,50 %
24-28	62	16,36 %
29-33	70	18,47 %
34-38	70	18,47 %
39-43	64	16,89 %
44+	77	20,32 %
UKUPNO	379	100 %

Prema dužini staža sudionika u vatrogasnoj postrojbi 37,47 % sudionika bilo je angažirano preko 20 godina, broj ispitanika prema dužini staža prikazan je u Tablici 4. medijan za ukupnu populaciju prema dužini staža iznosio je 17 (0-48).

Tablica 4. Broj ispitanika prema dužini staža

Staż	Broj ispitanika	Postotak
0	7	1,85 %
1-5	51	13,46 %
6-10	64	16,89 %
11-15	56	14,78 %
16-20	59	15,57 %
>20	142	37,47 %
UKUPNO	379	100 %

Većina sudionika bila je u braku (49,7 %), a slijede samci (25,6 %) i zatim oni koji su u vezi (24,7 %). Nešto više od polovice imalo je djecu (52,1 %).

Iz urbanih sredina je bilo 147 ispitanika odnosno 39 % od čega 90 % muškarci a 10 % žene, iz polururalnih sredina bilo je 85 ispitanika odnosno 22 % od čega 93 % muškarci a 7 % žene, iz ruralnih sredina bilo je jednako kao i kod urbanih, odnosno 147 ispitanika ili 39 % ali od toga 86 % muškarci a 14 % žene.

4.4. Prepreke za volontiranje

Tablica 5 prikazuje učestalosti istraživanih prepreka. Najčešće spominjana prepreka bila je sukob posao/škola, a zatim nedostatak vremena i ostale poteškoće vezane uz posao.

Tablica 5. Redoslijed rangiranja i učestalost prijavljivanja svake od prepreka

Rang prema frekvenciji	Prepreke	Frekvencija prijavljenih prepreka	Postotak
1.	Sukob posao/škola	306	80,74 %
2.	Nedostatak vremena	305	80,47 %
3.	Ostale poteškoće vezane uz posao	297	78,36 %
4.	Ostali hobiji	238	62,80 %
5.	Nedostatak obuke	210	55,41 %
6.	Nezadovoljavajuća obuka	204	53,83 %
7.	Negativna atmosfera u vatrogasnoj postrojbi	201	53,03 %
8.	Nedostatak zanimljivih aktivnosti	196	51,72 %
9.	Sukob s vodstvom	164	43,27 %
10.	Financijski razlozi	158	41,69 %
11.	Neodobranje obitelj/partner	152	40,11 %
12.	Poteškoće s prijevozom	133	35,09 %

4.5. Ozbiljnost prepreka

Prepreke su navedene i u Tablici 6. u kojoj su izračunate dvije vrijednosti za svakog sudionika: srednja ocjena prepreka i standardno odstupanje. Broj različitih prepreka koje su prijavili sudionici varirao je od 0 do 12, sa srednjom ocjenom prepreka 3 (SD = 1,56; raspon = 2-7; vidi Tablicu 5.), pri čemu treba voditi računa da je svaka prepreka bila ocijenjena od drugačijeg broja ispitanika. Sukob posao/škola bila je najozbiljnija prepreka, a slijedi je nedostatak vremena.

Tablica 6. Srednja ocjena i standardna devijacija za svaku od prepreka

Prepreke	M (1-8)	SD
Sukob posao/škola	3	1,99
Nedostatak vremena	3	1,89
Ostale poteškoće vezane uz posao	3	1,88
Ostali hobiji	2	1,48
Nedostatak obuke	2	1,72
Nezadovoljavajuća obuka	2	1,48
Negativna atmosfera u vatrogasnoj postrojbi	2	1,75
Nedostatak zanimljivih aktivnosti	2	1,77
Sukob s vodstvom	1	1,56
Financijski razlozi	1	1,65
Neodobranje obitelji/partner	1	1,25
Poteškoće s prijevozom	1	1,22

Vatrogasaca koji su članovi dobrovoljnih vatrogasnih društava iz ruralnih područja bilo je 146, iz polururalnih područja 88 a iz urbanih područja 145. U Tablici 7. prikazana je učestalost prijavljenih prepreka ovisno o području s kojeg dolaze dobrovoljni vatrogasci. Tablica pokazuje određene razlike u percepciji prepreka jer npr. ispitanici iz polururalnih područja smatraju nedostatak vremena kao najozbiljniju prepreku za razliku od ruralnih i urbanih područja kojima je najznačajnija prepreka sukob posao/škola.

Tablica 7. Učestalost prijavljivanja svake od prepreka ovisno o području

Prepreke	Ruralna n	Polururalna n	Urbana n
Sukob posao/škola	116	72	118
Nedostatak vremena	114	74	117
Ostale poteškoće vezane uz posao	114	73	111
Ostali hobiji	88	58	93
Nedostatak obuke	76	51	77
Nezadovoljavajuća obuka	79	53	78
Negativna atmosfera u vatrogasnoj postrojbi	78	47	76
Nedostatak zanimljivih aktivnosti	75	42	79
Sukob s vodstvom	65	39	60
Financijski razlozi	64	35	59
Neodobranje obitelj/partner	56	38	58
Poteškoće s prijevozom	50	35	48

P-vrijednost (0,002) manja je od tipične razine značajnosti od 0,05 što upućuje na to da postoji statistički značajna razlika između srednjih vrijednosti skupina. F-statistika (7,978) koja je veća od F kritične vrijednosti (2,489) dalje podupire odbacivanje nulte hipoteze, sugerirajući da je srednja vrijednost najmanje jedne grupe značajno drugačija od ostalih. Rezultati ANOVA testa prikazani su u Tablici 8.

Tablica 8. ANOVA test usporedbe ruralna-polururalna-urbana područja

Grupe	Br. prepreka	Suma	prosjeak	varijanca
Ruralana	11	859	78,091	433,891
Polururalna	11	545	49,545	196,473
Urbana	11	856	77,818	482,564

Izvor varijacija	SS	df	MS	F	*P vrijednost	F krit.
Između grupa	5918,97	2	2959,485	7,978	0,002	2,489
Unutar grupa	11129,27	30	370,976			
Ukupno	17048,24	32				

Napravljena je i usporedba ozbiljnosti prepreka za žene i muškarce Tablica 9. gdje su utvrđeni zanimljivi rezultati jer sve ispitanice smatraju najozbiljnijim preprekama nedostatak zanimljivih aktivnosti, sukob s vodstvom, poteškoće s prijevozom i financijski razlozi s jednakim intenzitetom od 100 %, pa zatim negativna atmosfera u vatrogasnoj postrojbi i nedostatak vremena, dok njihove muške kolege najozbiljnijim preprekama smatraju sukob posao/škola, nedostatak vremena i ostale poteškoće vezane uz posao.

Tablica 9. Učestalost prijavljivanja svake od prepreka žene - muškarci

Prepreke	Žene n	Muškarci n
Sukob posao/škola	38	268
Nedostatak vremena	35	270
Ostale poteškoće vezane uz posao	31	267
Ostali hobiji	27	212
Nedostatak obuke	28	182
Nezadovoljavajuća obuka	26	178
Negativna atmosfera u vatrogasnoj postrojbi	37	176
Nedostatak zanimljivih aktivnosti	42	175
Sukob s vodstvom	42	141
Financijski razlozi	42	140
Neodobravanje obitelj/partner	19	133
Poteškoće s prijevozom	42	113

P-vrijednost manja je od tipične razine značajnosti od 0,05 to upućuje na to da postoji statistički značajna razlika između srednjih vrijednosti skupina. F-statistika (91,290) koja je veća od F kritične vrijednosti (7,945) dalje podupire odbacivanje nulte hipoteze, sugerirajući da je srednja vrijednost najmanje jedne grupe značajno drugačija od ostalih. Rezultati ANOVA testa prikazani su u Tablici 10.

Tablica 10. ANOVA test usporedba žene – muškarci

Grupe	Br. prepreka	Suma	Prosjek	Varijanca		
Žene	12	409	34,083	60,447		
Muškarci	12	2255	187,917	3050,265		
Izvor varijacija	SS	df	MS	F	*P vrijednost	F krit.
Između grupa	141988,167	1	141988,167	91,290	<0,001	7,945
Unutar grupa	34217,833	22	1555,356			
Ukupno	404799,3	23				

*značajno s $P < 0,05$

Napravljena je usporedba ozbiljnosti prepreka kod dobrovoljnih vatrogasaca iz Finske i dobrovoljnih vatrogasaca iz RH te je utvrđeno kako jedni i drugi prepreke sukob posao/škola, nedostatak vremena i ostale poteškoće vezane uz posao smatraju najozbiljnijima. Rezultati se razlikuju u tome što dobrovoljnih vatrogasaca iz RH kao najozbiljniju prepreku smatraju sukob posao/škola, dok finski vatrogasci za najozbiljniju prepreku smatraju nedostatak vremena (Malinen i sur, 2018). Rezultati usporedbe ozbiljnosti prepreka prikazani su u Tablici 11.

Tablica 11. Usporedba učestalosti prijavljivanja prepreka RH i Finska

Prepreke	n Finska (Malinen i sur, 2018)	n RH
Sukob posao/škola	548	306

Nedostatak vremena	626	305
Ostale poteškoće vezane uz posao	523	297
Ostali hobiji	486	238
Nedostatak obuke	287	210
Nezadovoljavajuća obuka	305	204
Negativna atmosfera u vatrogasnoj postrojbi	277	201
Nedostatak zanimljivih aktivnosti	180	196
Sukob s vodstvom	226	164
Financijski razlozi	228	158
Neodobranje obitelj/partner	318	152
Poteškoće s prijevozom	252	133

T-test za uparene podatke dvaju istraživanja pokazao je da je $P < 0,001$ što upućuje na to da postoji značajna razlika u percepciji prepreka unutar ova dva istraživanja.

Napravljen je i ANOVA jednostrani test koji je također pokazao značajnu razliku s vrijednosti $P = 0,006$. Podatci iz ANOVA testa prikazani su u Tablici 12.

Tablica 12. ANOVA test korelacije RH - Finska

Grupe	Br. prepreka	Suma	Prosjek	Varijanca		
HR	12	2564	213,667	3714,424		
FIN	12	4256	354,667	22241,33		
Izvor varijacija	SS	df	MS	F	*P-vrijednost	F krit.
Između grupa	119286	1	119286	9,191	0,006	4,301
Unutar grupa	285513,3	22	12977,88			
Ukupno	404799,3	23				

*značajno s $P < 0,05$

4.6. Stavovi i namjere

Srednja ocjena zadovoljstva dobrovoljnih vatrogasaca pokazuje da su dobrovoljni vatrogasci u RH zadovoljni svojim dobrovoljnim radom koji im se općenito sviđa te ga općenito vole raditi. Važno im je baviti se dobrovoljnim radom i smatraju da su aktivnosti koje provodi dobrovoljno vatrogasno društvo korisne za društvo. S druge strane, dobrovoljni vatrogasci nisu potpuno sigurni da se njihov rad cijeni u društvu. Rezultati o zadovoljstvu volontiranjem prikazani su u Tablici 13.

Tablica 13. Zadovoljstvo volontiranjem – dobrovoljnim radom

Zadovoljstvo	M (1-5)	SD
Sve u svemu, zadovoljan sam svojim dobrovoljnim radom u vatrogasnoj postrojbi]	5	0,8
Općenito mi se sviđa dobrovoljni rad u vatrogasnoj postrojbi]	5	0,79
Općenito volim raditi kao dobrovoljac u vatrogasnoj postrojbi	5	0,66
Važno mi je baviti se dobrovoljnim radom	5	0,84
Aktivnosti vatrogasne postrojbe su korisne za društvo	5	0,55
Služiti u vatrogasnoj postrojbi se cijeni	4	1,44

Tablica 14. prikazuje rezultate iz koje je vidljivo da se dobrovoljni vatrogasci prema srednjoj ocjeni uglavnom ne slažu da ih vatrogasne aktivnosti odvajaju od privatnih aktivnosti te da moraju propustiti obiteljske aktivnosti ili druženje s prijateljima zbog obveza u vatrogasnoj postrojbi. Uglavnom se ne slažu da ih vatrogasne aktivnosti fizički ili emocionalno sprječavaju u obiteljskim obvezama ili dužnostima. Ne smatraju da postoji ikakav stres uzrokovan vatrogasnim aktivnostima koji bi ih spriječio u obavljanju stvari u kojima uživaju.

Tablica 14. Sukob privatnog života i dobrovoljnog rada

Sukob	M (1-5)	SD
Moje vatrogasne aktivnosti odvajaju me od obiteljskih aktivnosti više nego što bih želio	2	1,26
Vrijeme koje posvećujem svojim vatrogasnim aktivnostima sprječava me da ravnopravno sudjelujem u kućanskim obvezama i aktivnostima	2	1,21
Moram propustiti obiteljske aktivnosti zbog količine vremena kojeg moram utrošiti na obveze u vatrogasnoj postrojbi	2	1,28
Moram propustiti druženja s prijateljima zbog obveza u vatrogasnoj postrojbi	2	1,20
Kad se vratim kući iz vatrogasne postrojbe, često sam preumoran da bih sudjelovao u obiteljskim aktivnosti ili dužnostima	2	1,15
Često sam toliko emocionalno iscrpljen kad se vratim kući iz svoje vatrogasne postrojbe da me to spriječi da doprinosim svojoj obitelji	2	1,10
Zbog svih pritisaka u mojoj vatrogasnoj postrojbi, ponekad kad dođem kući sam previše pod stresom da bi radio stvari u kojima uživam	1	1,22

Tablica 15. prikazuje rezultate prema kojima se dobrovoljni vatrogasci uglavnom ne slažu da često izostaju s obuka i vježbi, a uopće se ne slažu da često razmišljaju o izostanku s obuka i vježbi.

Tablica 15. Izostanak s osposobljavanja i vježbi koje provodi vatrogasna postrojba

Izostanak	M (1-5)	SD
Često sam odsutan s obuka i vježbi	2	1,09
Često razmišljam o izostanku s obuka i vježbi	1	0,99

Hrvatski dobrovoljni vatrogasci vrlo rijetko razmišljaju o odustajanju od svoje dobrovoljne vatrogasne službe te također ne pokazuju nikakav interes za napuštanje službe. Rezultati o namjerama napuštanja službe prikazani su u Tablici 16.

Tablica 16. Namjere odlaska – napuštanja službe

Namjera napuštanja	M (1-5)	SD
Rijetko razmišljam o odustajanju	3	1,70
Svako malo razmišljam o odlasku	1	1,01
Možda ću uskoro potražiti drugi dobrovoljni rad	1	0,80
Često razmišljam o odustajanju od svog dobrovoljnog rada	1	0,92
Namjeravam ostati u svojoj dobrovoljnoj ulozi	5	1,21

5. Rasprava

Ovim istraživanjem utvrđeno je da dobrovoljnim vatrogascima u RH sukob posao/škola predstavlja najozbiljniju prepreku zato što je najveći broj ispitanika ovu prepreku ocijenio ocjenom od 2 do 7. Nedostatak vremena i ostale poteškoće vezane uz posao spadaju među tri najozbiljnije prepreke. Ovi rezultati ne potvrđuju hipotezu da su ostale poteškoće vezane uz posao najozbiljnija prepreka kao ni da financijski razlozi predstavljaju jednu od tri najozbiljnije prepreke. Rangiranje prepreke „financijski razlozi“ vrlo nisko upućuje na to da se dobrovoljni vatrogasci u RH odlučuju za volontiranje motivirani altruističnim razlozima slično kao i kod dobrovoljnih vatrogasaca iz Njemačke (Freise i sur, 2024).

Usporedba ozbiljnosti prepreka ovisno o područjima, pokazala je da su tri najozbiljnije prepreke sukob posao/škola, nedostatak vremena i ostale poteškoće vezane uz posao. Rezultat se razlikovao samo kod polururalnih područja gdje je najozbiljnija prepreka bila nedostatak vremena. Testom je utvrđeno kako postoji značajna razlika među spomenutim grupama odnosno područjima.

Usporedba ozbiljnosti prepreka za žene i muškarce pokazala je zanimljive razlike. Osim što je iz rezultata jasno vidljiv znatno manji broj žena u vatrogastvu, važno je istaknuti prepreke u vidu sukoba s vodstvom i negativne atmosfere u vatrogasnoj postrojbi koje ispitanice percipiraju, a možda se upravo u ovim razlozima nalazi objašnjenje za manji broj volonterki u odnosu na volontere. Razlika u percepciji prepreka nedostatak vremena i sukob posao/škola koje su kod muškaraca izrazito istaknute u odnosu na žene, može upućivati na to da su muškarci većinom zaposleni kod primarnih poslodavaca, dok žene u manjoj mjeri imaju obveze na primarnim poslovima.

Dobrovoljni vatrogasci iz Finske također smatraju jednake tri prepreke za najozbiljnije, međutim razlika je u tome što smatraju da im je najozbiljnija prepreka nedostatak vremena, zatim sukob posao/škola pa ostale poteškoće vezane za posao (Malinen i sur, 2018).

Zanimljivost u usporedbi ova dva istraživanja je da dobrovoljni vatrogasci u RH imaju znatnu potporu u svom volontiranju od obitelji i partnera. Dok su finske kolege prepreku neodobranje obitelj/partner rangirali kao petu, kod hrvatskih vatrogasaca se ova prepreka nalazi na jedanaestom mjestu (Malinen i sur, 2018).

Srednja ocjena zadovoljstva dobrovoljnih vatrogasaca pokazuje da su dobrovoljni vatrogasci u RH zadovoljni svojim dobrovoljnim radom, važno im je baviti se dobrovoljnim radom i smatraju da su aktivnosti koje provode vatrogasne postrojbe korisne za društvo.

Po pitanju sukoba privatnog života i dobrovoljnog rada dobrovoljni vatrogasci prema srednjoj ocjeni uglavnom se ne slažu da ih vatrogasne aktivnosti odvajaju od privatnih aktivnosti te da moraju propustiti obiteljske aktivnosti ili druženje s prijateljima zbog obveza u vatrogasnoj postrojbi. Vatrogasne ih aktivnosti uglavnom fizički i emocionalno ne sprječavaju u obiteljskim obavezama ili dužnostima te im ne stvaraju stres. Smatraju da redovito obavljaju svoje obveze vezane za osposobljavanja i vatrogasne vježbe. Hrvatski dobrovoljni vatrogasci vrlo rijetko razmišljaju o odustajanju od svoje dobrovoljne vatrogasne službe, te ne pokazuju nikakav interes za napuštanje službe. Podatak vezan za napuštanje vatrogasne službe kod dobrovoljnih vatrogasaca u RH i Finskoj (Malinen i sur, 2018) je sličan. Sve navedeno upućuje na to da dobrovoljni vatrogasci koji se zadrže u sustavu vatrogastva u njemu ostaju i nemaju namjeru napuštanja što je možda samo jedan dio odgovora na pitanje vezano uz prepreke volontiranju vatrogasaca u RH i zapravo nedostatak ovog istraživanja jer u njemu nisu utvrđene prepreke onih volontera vatrogasaca koji su napustili sustav.

Daljnja istraživanja usmjeriti na volontere koji su napustili vatrogasni sustav i utvrditi koje su njima bile najozbiljnije prepreke i zašto.

Također vrlo bitna stavka za dobrovoljna vatrogasna društva vezano uz volontiranje i masovnost njihova članstva je pridruživanje novih volontera, s toga bi bilo zanimljivo ali i potrebno istražiti percepciju prepreka za pridruživanje civila odnosno ljudi koji nisu u sustavu vatrogastva.

Daljnja istraživanja sukladno utvrđenim trima najznačajnijim preprekama sukob posao/škola, nedostatak vremena i ostale poteškoće vezane uz posao treba usmjeriti prema primarnim poslodavcima i njihovim stavovima prema dobrovoljnom radu vatrogasaca ali i prema mogućnostima koje bi primarni poslodavci mogli iskoristiti kao svoje prednosti u ovom slučaju. Predložena istraživanja ključna su za razmatranje učinka postojećih propisanih povlastica na dobrovoljne vatrogasce i njihove primarne poslodavce zbog mogućnosti ciljanog unaprjeđenja povlastica koje će imati bolji učinak na zadržavanje postojećih i pridruživanje novih dobrovoljnih vatrogasaca.

6. Zaključci

1. Istraživanje je pokazalo da je najozbiljnija prepreka za volontiranje vatrogasaca u RH sukob posao/škola čime nije potvrđena postavljena hipoteze kako je najznačajnija prepreka ostale poteškoće vezane uz posao.
2. Druga i treća utvrđena prepreka su nedostatak vremena i ostale poteškoće vezane uz posao čime nije potvrđena postavljena hipoteze kako je jedna od tri najozbiljnije prepreke financijski razlozi. Ova hipoteza potvrđena je samo u dijelu uzorka u kojem su ispitanici žene,
3. Istraživanje je potvrdilo hipotezu da dobrovoljni vatrogasci u RH ne pokazuju interes za napuštanje vatrogasne službe,
4. Istraživanje je pokazalo da postoji značajna razlika u percepciji prepreka dobrovoljnih vatrogasaca u Republici Hrvatskoj u odnosu na prepreke s kojima se susreću dobrovoljni vatrogasci u Finskoj (Malinen i sur, 2018).

7. Literatura

1. Clary, E. G., i Snyder, M. (1999). The motivations to volunteer: Theoretical and practical considerations. *Current Directions in Psychological Science*, 8(5), 156–159. doi: 10.1111/1467-8721.00037
2. Dangermond K., Elbers M.J., i Tonnaer C. (2019). Legal status of (on-call) volunteer firefighters in Europe na dan 6.6.2024 preuzeto s www.ifv.nl
3. Decremer, J. (2018). ScholarWorks Improving Recruitment and Retention of Volunteer Firefighters na dan 17.6.2024 preuzeto s <https://scholarworks.waldenu.edu/dissertations>
4. Elbers M.J. (2019). Recruitment and retention of volunteers in European Fire Services na dan 6.6.2024 preuzeto s www.ifv.nl
5. Franković Goran i Marić Ivana. (2024), Primjena Odluke o naknadama dobrovoljnih vatrogasaca u Karlovačkoj županiji -iskustva i prijedlozi u: Gauš D. (ur.), Zbornik Radova 18. Stručnog Skupa Vatrogasaca u Opatiji (str. 223–234.), Rijeka: Hrvatska vatrogasna zajednica i Vatrogasna zajednica Primorsko-goranske županije
6. Freise, M., i Walter, A. (2024). Motivations and expectations of German volunteer firefighters. *Journal of Civil Society*. doi: 10.1080/17448689.2024.2357081
7. Hrvatska vatrogasna zajednica (2024), Program aktivnosti u provedbi posebnih mjera zaštite od požara od interesa za Republiku Hrvatsku u 2024. godini na dan 13. 6. 2024 [podatkovni dokument], preuzeto s <https://hvz.gov.hr/program-aktivnosti/1788>
8. Malinen, S., i Mankkinen, T. (2018). Finnish Firefighters' Barriers to Volunteering. *Nonprofit and Voluntary Sector Quarterly*, 47(3), 604–622. doi: 10.1177/0899764017749890
9. McLennan, Birch, Cowlshaw, i Hayes. (2009). Maintaining volunteer firefighter numbers. *The Australian Journal of Emergency Management*, 24(No 2).
10. McLennan, J., i Birch, A. (2009). Age and Motivations to Become an Australian Volunteer Firefighter. *International Journal of Mass Emergencies i Disasters*, 27(1), 53–65. doi: 10.1177/028072700902700103
11. Meier, S. , i Stutzer, A. (2004.). Is Volunteering Rewarding in Itself?, IZA Discussion, Papers br. 1045, preuzeto s <http://hdl.handle.net/10419/20280>
12. Org, W. C. (2023). International Association of Fire and Rescue Services Asociación Internacional de Servicios de Fuego y Rescate Internationale Vereinigung des

Feuerwehr-und Rettungswesens CTIF Center for Fire Statistics World Fire Statistics
Estadísticas Mundiales de Bomberos Die Feuerwehrstatistik der Welt Report /
Informe/ Bericht № 28., na dan 6. 6. 2024. preuzeto s <https://www.ctif.org/world-fire-statistics>

13. Pološki Vokić, N., Marić, I., i Horvat, G. (2014). Motivacija za volontiranje - jesu li motivi za volontiranje povezani sa spolom, ličnosti i područjem studiranja? *Revija Za Socijalnu Politiku*, 20(3). doi: 10.3935/rsp.v20i3.1130
14. Službene internetske stranice Europske unije (2024), Veličina i broj stanovnika 2023 na dan 9. 7. 2024 [podatkovni dokument], preuzeto s https://european-union.europa.eu/principles-countries-history/key-facts-and-figures/life-eu_hr
15. Zakon o vatrogastvu, Narodne novine br. 125/2019., 114/22. i 155/23. (2019).
16. Zakon o volonterstvu, Narodne novine br. 58/07., 22/13. i 84/21. (2007).
17. Wilson, J. (2000). Volunteering. *Annual Review of Sociology*, 26(1), 215–240. doi: 10.1146/annurev.soc.26.1.215

8. Sažetci

PREPREKE VOLONTIRANJU VATROGASACA U REPUBLICI HRVATSKOJ

Cilj: Cilj rada je ispitati koje od dvanaest ponuđenih prepreka dobrovoljni vatrogasci u Republici Hrvatskoj smatraju najozbiljnijima.

Metode: Ova anketa provedena je među 379 ispitanika od ukupne populacije 32.544, ispitanici su bili dobrovoljni vatrogasci iz urbanih, ruralnih i polururalnih područja Republike Hrvatske. Online upitnik odnosno anketa koja je provedena u ovom istraživanju sastojala se od šest dijelova: demografska obilježja ispitanika, prepreke za volontiranje, stavovi i zadovoljstvo, sukob privatnog života i dobrovoljnog rada, ponašanja i namjere vezano za odsustvo i namjera napuštanja službe. Uvodni dio odnosio se na demografiju ispitanika sa šest pitanja, u dijelu prepreke volontiranju ponuđeno je dvanaest prepreka, u dijelu zadovoljstvo volontiranjem ispitanicima je ponuđeno šest odgovora vezanih za njihove stavove i zadovoljstvo dobrovoljnim radom, dio koji se odnosi na sukob ponudio je sedam mogućnosti sukoba privatnog života s dobrovoljnim radom, u dijelu koji se odnosi na izostanak i odsustvo s osposobljavanja i vježbi ponuđena su dva odgovora a u posljednjem dijelu ponuđeno je pet mogućnosti napuštanja vatrogasne službe.

Rezultati: Dobrovoljni vatrogasci po pitanju sukoba privatnog života uglavnom se ne slažu da ih vatrogasne aktivnosti odvajaju od privatnih aktivnosti te da moraju propustiti obiteljske aktivnosti ili druženje s prijateljima zbog obveza u vatrogasnoj postrojbi. Također uglavnom se ne slažu da ih vatrogasne aktivnosti fizički ili emocionalno sprječavaju u obiteljskim obvezama ili dužnostima. Ne smatraju da postoji ikakav stres uzrokovan vatrogasnim aktivnostima koji bi ih spriječio u obavljanju stvari u kojima uživaju. Uglavnom se ne slažu da često izostaju s obuka i vježbi, a uopće se ne slažu da često razmišljaju o izostanku s obuka i vježbi. Vrlo rijetko razmišljaju o odustajanju od svoje dobrovoljne vatrogasne službe i ne pokazuju nikakav interes za napuštanje službe. Prepreku sukob posao/škola 80,74 % ispitanika ocijenilo je kao najznačajniju prepreku. Provedenim ANOVA testom usporedbe prepreka koje su ocijenile žene i muškarci utvrđena je vrijednost $P < 0,001$ što upućuje na to da postoji statistički značajna razlika između srednjih vrijednosti skupina, ovdje je također utvrđeno da su sve ispitanice ocijenile financijske razloge, sukob s vodstvom, nedostatak zanimljivih aktivnosti i poteškoće s prijevozom za najozbiljnije prepreke dok su muškarci kao najozbiljniju prepreku ocijenili sukob

posao/škola. Usporedbom prepreka utvrđenih na dobrovoljnim vatrogascima iz RH i Finskim vatrogascima prema ANOVA testu utvrđena je vrijednost $P = 0,006$ što upućuje na to da postoji statistički značajna razlika između srednjih vrijednosti skupina vatrogasaca iz RH i Finske (Malinen i sur, 2018). Najozbiljnija prepreka utvrđena u ova dva istraživanja također se razlikovala, i to tako da su dobrovoljni vatrogasci iz RH za najozbiljniju prepreku ocijenili sukob posao/škola, dok je nedostatak vremena ocijenjen kao najozbiljnija prepreka kod dobrovoljnih vatrogasaca u Finskoj (Malinen i sur, 2018).

Zaključci: Istraživanje je pokazalo da je najozbiljnija prepreka za volontiranje vatrogasaca u RH sukob posao/škola čime nije potvrđena postavljena hipoteza kako je najznačajnija prepreka ostale poteškoće vezane uz posao. Druga i treća utvrđena prepreka su nedostatak vremena i ostale poteškoće vezane uz posao čime nije potvrđena postavljena hipoteza kako je jedna od tri najozbiljnije prepreke nedostatak financijskih sredstava. Ova hipoteza potvrđena je samo u dijelu uzorka u kojem su ispitanici žene. Istraživanje je potvrdilo da dobrovoljni vatrogasci u RH ne pokazuju interes za napuštanje vatrogasne službe. Istraživanje je pokazalo da postoji značajna razlika u percepciji prepreka dobrovoljnih vatrogasaca u Republici Hrvatskoj u odnosu na prepreke s kojima se susreću dobrovoljni vatrogasci u Finskoj (Malinen i sur, 2018).

Ključne riječi: Republika Hrvatska, prepreke, dobrovoljni vatrogasci, volontiranje.

OBSTACLES TO VOLUNTEERING FIREFIGHTERS IN THE REPUBLIC OF CROATIA

Objective: The objective of the paper is to examine which of the twelve offered obstacles volunteer firefighters in the Republic of Croatia consider to be the most serious.

Methods: This survey was conducted among 379 respondents out of a total population of 32,544, the respondents were volunteer firefighters from urban, rural and semi-rural areas of the Republic of Croatia. The online questionnaire or survey that was conducted in this research consisted of six parts: demographic characteristics of respondents, obstacles to volunteering, attitudes and satisfaction, conflict between private life and voluntary work, behavior and intentions related to absence and intention to leave the service. The introductory part referred to the respondents' demographics with six questions, in the section on obstacles to volunteering, twelve obstacles were offered, in the section on satisfaction with volunteering, the respondents were offered six answers related to their attitudes and satisfaction with voluntary work, the section related to conflict offered seven possibilities of private conflict life with voluntary work, in the part that refers to absence from training and exercises, two answers were offered, and in the last part, five options for leaving the fire service were offered.

Results: Regarding personal life conflicts, volunteer firefighters mostly disagree that firefighting activities separate them from their private activities and that they have to miss family activities or spending time with friends due to obligations in the fire department. They also generally disagree that firefighting activities physically or emotionally prevent them from family obligations or duties. They do not feel that there is any stress caused by firefighting activities that would prevent them from doing the things they enjoy. They generally do not agree that they often miss training and exercises, and they do not agree at all that they often think about missing training and exercises. They very rarely consider giving up their volunteer fire service and show no interest in leaving the service. 80.74% of respondents rated the obstacle of work/school conflict as the most significant obstacle. The conducted ANOVA test comparing the obstacles evaluated by women and men revealed a value of $P < 0.001$, which indicates that there is a statistically significant difference between the mean values of the groups, here it was also determined that all women respondents evaluated financial reasons, conflict with management, lack of interesting activities and difficulties with transportation as the most serious obstacle, while men rated the work/school conflict as the most serious obstacle. By comparing the obstacles determined on volunteer firefighters from the Republic of Croatia and Finnish firefighters according to the ANOVA test, a P value of 0.006 was determined, which indicates that there is a statistically significant difference between the mean values of the groups

of firefighters from the Republic of Croatia and Finland (Malinen et al, 2018). The most serious obstacle identified in these two studies also differed, so the volunteer firefighters from the Republic of Croatia rated the conflict between work and school as the most serious obstacle, while lack of time was rated as the most serious obstacle among volunteer firefighters in Finland (Malinen et al, 2018).

Conclusions: The research showed that the most serious obstacles for volunteering firefighters in the Republic of Croatia is the work/school conflict, which did not confirm the hypothesis that the most significant obstacle is other work-related difficulties. The second and third identified obstacles are lack of time and other difficulties related to work, which did not confirm the hypothesis that one of the three most serious obstacles is a lack of financial resources. This hypothesis was confirmed only in the part of the sample where the respondents were women. The survey confirmed that volunteer firefighters in the Republic of Croatia do not show interest in leaving the fire service. The research showed that there is a significant difference in the perception of obstacles by volunteer firefighters in the Republic of Croatia compared to the obstacles faced by volunteer firefighters in Finland (Malinen et al, 2018).

Keywords: Republic of Croatia, obstacles, volunteer firefighters, volunteering.

9. Životopis

Osobni podatci

Ime i prezime	Milan Barbarić
Nadnevak i mjesto rođenja	25. svibnja 1983., Split
Adresa	Barbarića prilaz 15, Žrnovnica
E-mail	mbarbaric83@gmail.com

Obrazovanje

2021. –	Sveučilište u Splitu, Sveučilišni odjel za forenzične znanosti Smjer: Menadžment u vatrogastvu i istrage požara
2017. – 2021.	Veleučilište u Karlovcu, Stručni prijediplomski studij Smjer: Sigurnost i zaštita, zaštita od požara Zvanje: prvostupnik inženjer sigurnosti i zaštite (bacc. ing. sec.)

Publikacije

/

Izjava o akademskoj čestitosti

Ja, Milan Barbarić, izjavljujem da je moj diplomski rad pod naslovom Prepreke volontiranju vatrogasaca u Republici Hrvatskoj rezultat mojega vlastitog rada, da se temelji na mojim istraživanjima te da se oslanja na izvore i radove navedene u bilješkama i popisu literature. Nijedan dio ovoga rada nije napisan na nedopušten način, odnosno nije prepisan bez citiranja i ne krši ničija autorska prava.

Izjavljujem da nijedan dio ovoga rada nije iskorišten u nijednom drugom radu pri bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj, obrazovnoj ili inoj ustanovi.

Sadržaj mojega rada u potpunosti odgovara sadržaju obranjenoga i nakon obrane uređenoga rada.

Split, 17. 9. 2024.

Potpis studenta/studentice: _____

Prilog 1.

ANKETA

Poštovani,

kratki anketni upitnik koji je pred Vama dio je znanstvenoga istraživanja kojim će se ispitati prepreke s kojima se suočavaju dobrovoljni vatrogasci u RH, a koje provodi Sveučilišni odjel za forenzične znanosti Sveučilišta u Splitu. Anketom će se prikupiti demografska obilježja te stavovi o ponuđenim preprekama s kojima se dobrovoljni vatrogasci susreću u svom volontiranju odnosno dobrovoljnom radu u vatrogasnim postrojbama kao i o zadovoljstvu svojim dobrovoljnim radom, izostancima s osposobljavanja i vježbi, sukobu privatnog života i obveza u vatrogasnoj postrojbi, te njihove namjere vezane za napuštanje vatrogasne službe.

Napravit će se usporedba sa sličnim istraživanjima provedenim na dobrovoljnim vatrogascima u drugim europskim državama te će se dati smjernice i preporuke za poboljšanja.

Sudjelovanje u upitniku je u potpunosti anonimno, što znači da ne postoji način da se podatci povežu s Vama osobno. Povjerljivost informacija je zajamčena, Vaši podatci bit će tajni i neće se gledati na individualnoj razini.

Pristup podacima imat će samo istraživači, a rezultati upitnika koristit će se isključivo u znanstvenoistraživačke svrhe. Za istraživanje je dano etičko odobrenje Sveučilišnoga odjela za forenzične znanosti, od 11. 4. 2022. (Klasa 025-03/22-03/20; ur. br. 2181-227-102/1-22-3).

Stoga Vas molimo da upitnik ispunjavate iskreno.

Procijenjeno trajanje upitnika je 5 minuta, a informacije koje ćete nam pružiti ulaganjem truda u ispunjavanje upitnika su veoma korisne i mogu pružiti vrijedne podatke za unaprjeđivanje vatrogastva.

Upitnik ispunjavaju samo dobrovoljni vatrogasci odnosno osposobljeni punoljetni članovi vatrogasne postrojbe dobrovoljnog vatrogasnog društva, koji udovoljavaju uvjetima iz Zakona o vatrogastvu (NN 125/19, i 114/22). Ostali članovi dobrovoljnih vatrogasnih društava koji ne udovoljavaju uvjete za obavljanje poslova dobrovoljnog vatrogasca sukladno Zakonu o vatrogastvu (NN 125/19, i 114/22) ne ispunjavaju upitnik.

Za sva dodatna pitanja molimo Vas da se bez ustručavanja javite na e-mail:
mbarbaric83@gmail.hr

Odabirom DALJE smatra se da ste razumjeli i pročitali gore navedeno, te da ste suglasni sa sudjelovanjem u upitniku.

Demografska obilježja sudionika

1. Spol

Označite samo jedan odgovor.

Muško

Žensko

2. Dob

Upisati

3. Godine staža u dobrovoljnoj vatrogasnoj službi

Upisati.

4. Bračni status

Označite samo jedan odgovor.

samac u vezi u braku razveden udovac/ica ostalo

5. Djeca

Označite samo jedan odgovor.

Da Ne

6. Član dobrovoljnog vatrogasnog društva sa

Označite samo jedan odgovor.

ruralnog područja polururalnog područja urbanog područja

7. Pred Vama se nalaze različite prepreke za vaše volontiranje odnosno prepreke dobrovoljnom radu u vatrogasnoj postrojbi. Molimo da izaberete jedan od brojeva (1 = uopće nije prepreka do 7 = značajna prepreka), a ako niste sigurni odaberite nisam siguran.

Sukob posao/škola

Nedostatak vremena

Ostale poteškoće vezane uz posao

Ostali hobiji

Nedostatak obuke

Nezadovoljavajuća obuka

Negativna atmosfera u vatrogasnoj postrojbi

Nedostatak zanimljivih aktivnosti

Sukob s vodstvom

Financijski razlozi

Neodobravanje obitelj/partner

Poteškoće s prijevozom

8. Pred Vama se nalaze različiti odgovori vezani za vaše stavove i zadovoljstvo dobrovoljnim radom. Molimo da izaberete jedan od brojeva (1 = uopće se ne slažem do 5 = potpuno se slažem).

Sve u svemu, zadovoljan sam svojim dobrovoljnim radom u vatrogasnoj postrojbi]

Općenito mi se sviđa dobrovoljni rad u vatrogasnoj postrojbi]

Općenito volim raditi kao dobrovoljac u vatrogasnoj postrojbi

Važno mi je baviti se dobrovoljnim radom

Aktivnosti vatrogasne postrojbe su korisne za društvo

Služiti u vatrogasnoj postrojbi se cijeni

9. Pred Vama se nalaze mogućnosti sukoba privatnog života i dobrovoljnog rada u postrojbi. Molimo da izaberete jedan od brojeva (1 = uopće se ne slažem do 5 = potpuno se slažem).

Moje vatrogasne aktivnosti odvajaju me od obiteljskih aktivnosti više nego što bih želio

Vrijeme koje posvećujem svojim vatrogasnim aktivnostima sprječava me da ravnopravno sudjelujem u kućanskim obvezama i aktivnostima

Moram propustiti obiteljske aktivnosti zbog količine vremena kojeg moram utrošiti na obveze u vatrogasnoj postrojbi

Moram propustiti druženja s prijateljima zbog obveza u vatrogasnoj postrojbi

Kad se vratim kući iz vatrogasne postrojbe, često sam preumoran da bih sudjelovao u obiteljskim aktivnosti ili dužnostima

Često sam toliko emocionalno iscrpljen kad se vratim kući iz svoje vatrogasne postrojbe da me to spriječi da doprinosim svojoj obitelji

Zbog svih pritisaka u mojoj vatrogasnoj postrojbi, ponekad kad dođem kući sam previše pod stresom da bi radio stvari u kojima uživam

10. Pred Vama se nalaze dva pitanja o Vašem ponašanju i namjeri vezano uz odsustvo s osposobljavanja i vježbi koje provodi vatrogasna postrojba. Molimo da izaberete jedan od brojeva (1 = uopće se ne slažem do 5 = potpuno se slažem).

Često sam odsutan s obuka i vježbi

Često razmišljam o izostanku s obuka i vježbi

11. Pred Vama se nalaze pitanja o Vašoj namjeri napuštanja vatrogasne službe. Molimo da izaberete jedan od brojeva (1 = uopće se ne slažem do 5 = potpuno se slažem).

Rijetko razmišljam o odustajanju

Svako malo razmišljam o odlasku

Možda ću uskoro potražiti drugi dobrovoljni rad

Često razmišljam o odustajanju od svog dobrovoljnog rada

Namjeravam ostati u svojoj dobrovoljnoj ulozi